

ИСТИНА

0,50 €

OBSAH

- 3 Patriarcha Neofit
- 3 Bulharska pravoslavná cerkev
- 4 Jordán
- 6 Svätýj Boris Bulharskýj
- 7 Ako sa správne žehnať
- 8 Znamenie a sila kríža
- 9 Nadutý šejk
- 10 Vyslobod' svoju dušu 2.
- 12 Zázraky sv. Spiridona
- 14 Evanjelium podľa Marka
- 14 Evanjelium podľa Lukáša
- 15 Detská stránka
- 19 Otázky a odpovede
- 22 Úprimnosť
- 24 Priateľstvo
- 26 Poučenia kresťana
- 28 Manželstvo
- 30 Ladomirová 2015

svätýj Boris Bulharskýj
святой Борис Булгарский

**Čítajúci tohto časopisu podporujú pravoslávnu mládež.
Ďakujeme štedrým darcom. Spasi Vás Hospodi!**

ISTINA - mesačník pravoslávnej mládeže, ročník XX./2015, **Vydáva:** Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS, **IČO:** 17075947, www.bpm.orthodox.sk, **e-mail:** sefredaktor@istina.sk, **tel.:** 0915 779 606

Obálka: Bulharský patriarcha Neofit, Starec Paisij

šéfredaktor: Miroslav Knap, **zástupkyňa šéfredaktora:** Nika Šoltýsová, **redaktori:** prot. Štefan Pružinský ml., prot. Peter Savčák, prot. Peter Soroka, jerej Miroslav Humenský, protodiakon Ján Husár, jero diakon Alexander Haluška, čtec Marek Cicu, čtec Matúš Kostičák, čtec Ľuboš Savčák, čtec Miloš Surma, čtec Patrik Palasiewicz, čtec Daniel Omaska, Ioánn Haladej, Marcela Hvižďáková, Zuzana Sadilková, Juliána Polakovičová, Radka Baková, Silvia Knapová, Štefánia Šaková, Zuzana Petrovajová
pokladníčka: Veronika Zacková, **technickí redaktori:** neobsadené, **detská stránka:** Anička Feďová, Lenka Havajová, Ľudmila Šandalová, **redaktori pre distribúciu:** neobsadené, **korektúra:** prot. Peter Kormaník,

Vychádza 12-krát do roka. Ročný príspevok 6,00 €+ poštovné 5,00 €

Vaše finančné príspevky posielajte na adresu: Redakcia ISTINY, Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS, Bayerova 8, 080 01 Prešov, prípadne na účet Istiny: 4008409298/7500.

Cirkevne schválené s blahoslavením vladyky Rastislava. Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky v súlade s učením Cirkvi. Nevyžiadané rukopisy nevraciamy.

ISSN 1335-6739, Číslo indexu: EV 3633/09, vydané: september 2015

Patriarcha Neofit

Patriarcha Neofit (Simeon Nikolov Dimitrov) sa narodil 15.10.1945 v Sofii. Študoval na bohosloveckom seminári v Sofii a následne na Teologickej akadémii sv. Klimenta Ochridského, na ktorej neskôr pôsobil ako vyučujúci, následne ako docent akadémie. Bol aj jej rektorom. V roku 1975 prijal mníšstvo. Za biskupa levkijského bol intronizovaný v roku 1985 a zároveň bol vymenovaný ako 2. vikár metropolitu Maxima. V roku 2013 bol zvolený za bulharského patriarchu s titulom „metropolita sofijský, patriarcha celého Bulharska.“

Podľa diptychu Pravoslávnej cirkvi zastupuje ôsme miesto medzi hlavami Pravoslávnej cirkvi vo svete.

Bulharska pravoslavna cerkov

Bulharska pravoslavna cerkov (Българска православна църква, balgarski pravoslávni tsarkva po bulharský) je najstarša slavjanska Pravoslavna cerkov, ktorej autokefality udilil patriarchat Konštantinopolu v roku 927. Patrí jej ôsme miesto v diptychu na čeli s patriarchom. V Bulharsku má 2.600 chrámov, 1.500 svjaščennikov, 120 monastýrov, skoro 4.000 monachov i monašok, 6,5 miliona veriacich v 13 eparchiách a skoro 2 miliónov v 2 eparchiách v západnej i strednej Európe, severnej i južnej Ameriky, i Austrálii.

Christianstvo tu bolo prinesené sv. apóstolom Pavlom i Andrejom v 1. storočí, a začiatkom 4. storočia sa tu christianstvo stalo dominantným náboženstvom v regióne. Mestá, ako Serdica (Sofia), Philipopolis (Plovdiv), Odessus (Varna) a Adrianople (Edirne) boli významné centrá christianstva v Rímskej ríši. Bulharsko oficiálne prijalo christianstvo v roku 865 panovníkom Borisom, ktorý prijal učenie sv. Kirila i Mefodija, i tak umožnil rozmach slavjanskej liturgie, jazyka i kultúry.

Redakcia časopisu Istina

Jordán

po stopách Isusa Christa

*„Vtedy prichádza Isus z Galiley k Jordánu, k Jánovi, aby sa dal pokrstiť.“
(Mt 3,13)¹*

„V tých dňoch prišiel Isus z galilejského Nazareta a Ján Ho pokrstil v Jordáne.“ (Mk 1,9)²

„Keď sa všetok ľud dával krstiť a aj Isus bol pokrstený a modlil sa, otvorilo sa nebo.“ (Lk 3,21)³

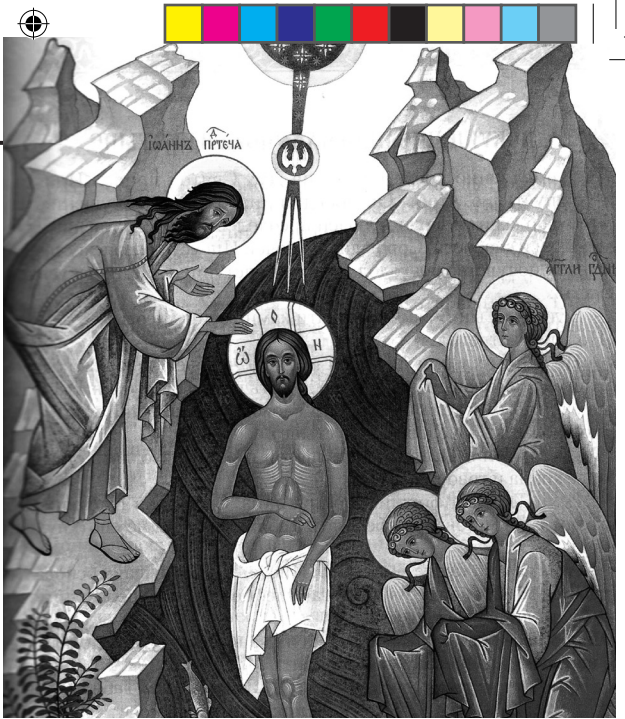
Rieka Jordán (Ярден) — najznámejšia rieka na Zemi má žriedlo v útrobach hory Cheron, v jej severnej časti. Jordán prechádza cez Tiberiádske jazero, má dĺžku 252 km a ústi do Mŕtveho mora. Táto rieka je úzko spätá s históriou Svätej Zeme a s mnohými udalosťami Starého i Nového Zákona. Na jej brehoch sa sformovalo dvanásť izraelských kmeňov. Odtiaľ sa sv. prorok Eliáš vzniesol na nebo. V blízkosti rieky žili Esseni, predchodcovia kresťanského monasterstva. Tu pôsobil Ján Krstiteľ a bol tu pokrstený Isus Christos.

1. PRUŽINSKÝ Š., Evanjelium podľa Matúša, Pravoslávne biblické komentáre 1/1, Prešovská univerzita v Prešove, Pravoslávna bohoslovecká fakulta 2000, s. 76.

2. PRUŽINSKÝ Š., Evanjelium podľa Marka, Metropolitná rada Pravoslávnej cirkvi na Slovensku 2011, s. 35.

3. PRUŽINSKÝ Š., Evanjelium podľa Lukáša, Pravoslávne biblické komentáre 3/1, Prešovská univerzita v Prešove, Pravoslávna bohoslovecká fakulta 2005, s. 111.

Miesto krstu Isusa Christa

Ako hovorí Tradícia zo 4. st., za miesto krstu Isusa Christa sa pokladá ústie rieky Jordán, ktoré sa rozprestiera pri meste Jericho. V súlade ranokresťanskou tradíciou tu aj prebehlo Voznesenie Isusa. Keďže tu vstúpilo na zaslúbenú zem pod vedením proroka Jozua dvanásť izraelských kmeňov, toto miesto sa nazýva Bejt Avara.

Predpokladá sa, že práve tu bol Isus pokrstený. Stotožňovanie tohto miesta krstu Isusa Christa a vstup izraelských kmeňov do zaslúbenej zeme malo pre kresťanov dva dôvody:

1. z geografického hľadiska je to miesto uvádzané v Starom i Novom Zákone
2. zmyslom prechodu bolo osídlenie Svätej Zeme, ako aj pokrstenie kresťana ako vstup do jednoty s Isusom Christom a vstup kresťana do sľúbeného nebeského Kráľovstva.

Od 14. st. sa za miesto krstu považuje miesto, kde v súčasnosti sa nachádza monastier sv. Jána, nachádzajúceho sa asi 1 km od terajšej Bejt Avary, asi 10 km na východ od Jericha, neďaleko od ústia rieky Jordán do Mŕtveho mora.

Výsledkom archeologických vykopávkov na východnom brehu Jordánu z roku 1996 sa ukázalo, že najpravdepodobnejšie miesto krstu Isusa Christa je v Bejt Abare, ale neďaleko, na druhom brehu Jordánu v Vade El-Charar (Jordansko). Boli tam obnažené ruiny ranej byzantskej baziliky a hlavne základnej kamennej dosky postavenia veže, ktorá sa spomína v raných kresťanských zdrojoch ako veža postavená na mieste krstu Isusa Christa.

Pripravil: **bohuznámy**

9/2015

Svjatýj Boris Bulharskýj

žýtija svjatých

Peršy roký vladý carja Borisa nebýli uspišný. Bulhari museli bojuvati so susudnými národami, bojuvali s holodom i morom. Car Boris vo vojni proti Grekom zajal monacha Teodora Kufaru, kotrýj zasijal viru v serce carja. V daľšým

boju býla zajata carova sestra, jaka býla vychovana na dvori byzantskoho carja v pravoslavnej viri. Po smerty byzantskoho carja Teofila býla zajata bulharska princezna, výminena za zajatoho Teodora Kufaru. I princezna pidporila carja Borisa ku pravoslavnoj viri. Do Bulharska býl poslanýj sv. Mefodij, jakýj pochrestil carja Borisa (Michail), joho rodinu a mnoho bojariv. Bulharskýj pohane chotili carja zabyty, no býli znyčeny i bulharskýj narod dobrovoľno prijal christianstvo. Medzi Byzanciom a Bulharskom býl pidpisanýj mir založenýj na jednoti virý. Car Boris stavjal cerkvi, pidporoval christiansku viru, prijal učenikiv sv. Kirila i sv. Mefodija, kotrý býli výhnaný z Velikoj Moravý.

Na koncu svojoho žývota svjatýj car Boris odýšol do monastýrja, zochabil carstvo svojim sýnom Volodimirovi a Simeonovi. Jak sja sv. Boris doznal, što joho sýn car Volodimir zochabil christianstvo, sv. Boris odýšol z monastýrja i dal svoho sýna Volodimira do areštu. Carom sja stal Simeon i zbožnýj car Boris sja vernul do monastýrja. Išti raz odýšol sv. Boris z monastyrja, na čas boja z Maďarami. Svjatýj rovnoapostoľnýj car Boris (Michail) pomer 2. maja 907.

Pripravil: **Miroslav Knap**

Zdroje: „Svjatitel' Nikolaj Serbskij – Tvorite dela pravdy“

ИСТИНА

Ako sa správne žehnať

Keď sa ľudia rozprávali s otcom Gabrielom o znamení kríža, vysvetlil im:

– Musíš sa správne žehnať. Keď sa žehnáš nesprávne, zlí duchovia nielenže neodchádzajú, ale smejú sa. Keď na seba kladieš znamenie kríža, musíš položiť pravú ruku najprv na čelo, potom na brucho, na pravé rameno a nakoniec na ľavé rameno. Ten, kto kladie ruku nie na brucho, ale na srdce, vytvára prevrátený kríž. Nie je správne sa žehnať ani vo vzduchu.

Ruka sa určite musí dotýkať tela. A keď sa žehnáš, musíš sa modliť. Inak, tak sa žehnajú aj herci.

– Musíš žehnať všetko, okrem svätej čaše a diskosu so svätou Eucharistiou. Ak je niečo hodené na cestu, je možné, že to bude od zlého diabla. Keď zbadáš, že to niekto prežehnal, nie je potrebné, aby si to urobil aj ty. Ak nechceš vyvolať hnev u tých, ktorí ťa vidia, ale nechápu ťa, môžeš urobiť znamenie kríža očami.

Raz istý človek dal jablko jednému kresťanovi a on ho hneď zjedol. A starec ho prísne napomenul:

– Ako ľahko ťa môžu zničiť! Hoci by ti ho dal aj samotný anjel, najprv si ho mal prežehnať.

Raz som sa opýtal starca:

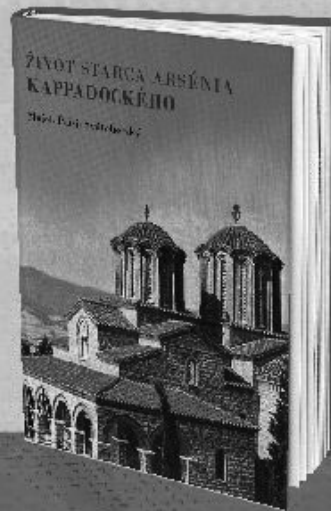
– Čo sa deje, keď zívame? Čo sa prenáša?

– Keď zíváš, je to v poriadku, ale musíš si prežehnať ústa. Nemám právo odhaliť ti, čo sa presne deje a čo sa prenáša. Nebolo by to správne. Je to tajomstvo.

**Svätý Gabriel (1929 – 1995),
blázon pre Christa a vyznávač**
www.pravoslavneekrestanstvo.sk

Zdroj: www.inpantanassis.blogspot.gr

**NOVINKA
OD STARCA PAISIJA**
**ŽIVOT STARCA
ARSÉNIA
KAPPADOCKÉHO**

Znamenie kríža

Pred dvadsiatimi storočiami bol kríž nástrojom potupného trestu a strašnej smrti. Rimania odsudzovali na trest ukrižovaním najväčších zločincov.

Dnes kríž dominuje v celom živote veriacich kresťanov, v celom živote našej Cirkvi ako nástroj obete, spásy, radosti, posvätenia a blahodati. Svätý Ján Zlatoústý hovorí: „Tento prekliaty a ohavný symbol najstrašnejšieho trestu sa teraz stal vytúžený a najviac milovaný. Všade to vidíš. Na svätom oltári, pri chirotoniach kňazov, na svätej liturgii; v domoch, na trhoch, v púšti a na cestách; na mori, lodiach a ostrovoch; na posteli a odevoch; pri sobášoch, na stretnutiach, na zlatých a strieborných nádobách; na ozdobách a freskách... Taký vytúžený

pre všetkých sa stal tento obdivuhodný dar, táto nevyjadriteľná blahodať.“

Skutočne, kdekoľvek človek obráti svoj zrak, v chráme alebo mimo neho, uvidí znamenie kríža. Ako viditeľný, schematický symbol, ale zároveň ako svätý predmet na ohmatanie. Znamenie kríža dominuje v živote Cirkvi.

Sila kríža

Kríž ako nástroj trestu sa stal nástrojom spásy odvtedy, keď bol na kríži ukrižovaný Pán náš Isus Christos, ktorý na ňom zomrel pre spásu sveta. Predmet hanby sa stal slávou Cirkvi. Symbol potupy sa stal počiatkom vyslobodenia. Drevo bolesti a smrti sa stalo znamením radosti a pokladnicou života, pretože na kríži Christos spolu s najčistejším telom ukrižoval aj naše hriechy. Svätý apoštol Pavol to vyjadril slovami: „V ňom máme odpustenie hriechov.“ (Ef 1,7)

Christov kríž nás zmieril s nebeským Otcom, od ktorého nás oddelil diabol tak, že oklamal našich prarodičov. Christov kríž nám otvoril Nebeské kráľovstvo, pretože do Jeho ukrižovania peklo (ad) nenásytne pohlcovalo dokonca aj spravodlivých. Má preto takú moc a blahodať, moc a blahodať Christa, ktorý keď bol ukrižovaný, preniesol ju tajomným a nepochopiteľným spôsobom na svoj čestný kríž, ako výstižne uvádza hymnológia Cirkvi.

Kríž sa stal symbolom samotného Christa, symbolom, pred ktorým sa trasú démoni.

www.pravoslavnekrestanstvo.sk

Prevzaté z knihy: Znamenie kríža: jeho sila, význam a zázraky. Oropos Attikis 2001.

Nadutý šejk

Píšeš mi, že niektorí tvoji priatelia, ktorí získali veľké funkcie, začali sa k tebe správať odmerane. Pri rozhovoroch už prestali byť srdeční. Stali sa formálnymi. Niekedy celé hodiny čakáš pred ich kanceláriou, aby si sa s nimi stretol. Dozvedel si sa tiež, že za tvojím chrbtom niekedy o tebe hovoria pohrdavo. Nemôžeš si vysvetliť, ako mohlo dôjsť k takejto zmene.

Poviem ti jeden príbeh:

V Arábii žili dvaja priatelia. Každý večer sedávali na malých stoličkách pri ohni a rozprávali sa. Raz sa jeden z nich stal šejkom. Vybudoval si kamenný palác a v ňom trón z perlete. Mnohí ľudia prichádzali a klaňali sa svojmu novému panovníkovi.

S radosťou prišiel aj jeho starý priateľ, aby mu zaželel všetko najlepšie a poblahoželel k novej funkcii. Ale nadutý šejk mu nedovoliť vstúpiť. Nechal ho čakať pred palácom niekoľko dní. Robil sa, že je veľmi zaneprázdnený. Jedného dňa ho „veľký“ šejk predsa len prijal. Jeho bývalý chudobný priateľ vošiel do paláca a šejk sedel na svojom žiarivom tróne rozťahnutý ako páv. Jeho priateľ predstieral, že ho hľadá a čudne obracal oči tu a tam.

Nahnevany šejk sa ho spýtal:

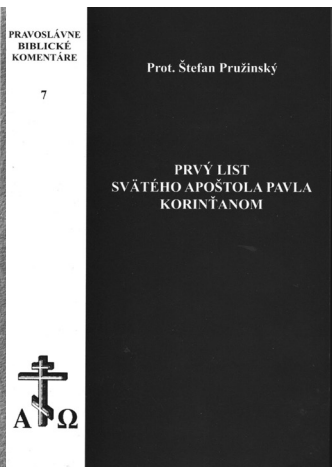
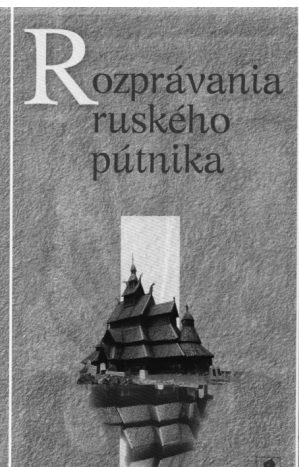
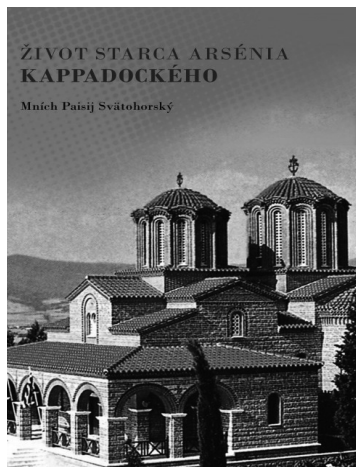
– Čo hľadáš? Nevidíš ma?

– Človeče môj, snažím sa ťa zazrieť. Kde si? – odpovedal mu jeho priateľ. – Pokiaľ si sedel na malej stoličke a zhovárali sme sa, nebolo vidieť tvoju stoličku. Teraz, keď sedíš na takom veľkom tróne, nie je vidieť teba!

www.pravoslavnekrestanstvo.sk

Zdroj: Zozulak, J.: Nikolaj Velimirovič, Nový Zlatoústý. Prešov 2003.)

Vyslobod' moju dušu (2. časť)

Sväté Písmo

Vyslobod' moju dušu, zachráň ma pre svoje milosrdenstvo

Prorok Dávid v šiestom žalme prosí Boha o prijatie jeho modlitby, hoci si uvedomuje svoj hriech, ktorého sa predtým dopustil a ktorý je príčinou, ako on veril, Božieho hnevu a zúrivosti. Modlitbu vyslovuje v ťažkých útrapách, no zároveň verí, že len Boh ho môže uzdraviť. Cíti, že ho Hospodin akoby opustil, preto Ho prosí o rýchly návrat k nemu (v. 2–4). Následne prosí, aby vzťah Boha k nemu bol taký, ako predtým, pretože vedel, že priepasť medzi ním a Bohom, ktorú sám hriechom vytvoril, spôsobí (bude znamenať) jeho smrť. Po nej už nebude môcť žiadať Boha o pomoc (v. 5–6). Prosba kráľa Dávida je absolútne úprimná. Otvoril svoje srdce pred Bohom, aby ukázal svoju bezvýznamnosť (v. 7–8). Je presvedčený, že keď sa Boh k nemu vráti, všetci jeho nepriatelia sa stratia. A naozaj, v závere žalmu prorok konštatuje, že Boh vypočul jeho modlitbu – hlas jeho duše (v. 9–10). Všetci jeho nepriatelia budú zahanbení (v. 11).

Tento žalm poukazuje na veľkú úzkosť kráľa Dávida, no zároveň odkrýva aj veľkú vieru, odvahu, odhodlanie a úplné oddanie sa do starostlivosti blahej Božej prozreteľnosti. Je vrúcnu modlitbou človeka v ťažkostiach, ktorý verí, že Boh je jediným skutočným Lekárom, že každodenný plač nad svojimi hriechmi dokáže pritiahnúť Božie milosrdenstvo a blízkosť.

Svätý Arsénij Kappadócky tento žalm odporúča modliť sa vtedy, keď si želáme, aby Boh uzdravil človeka, ktorému bolo počarované. Svätý Ján Zlatoústý o obsahu šiesteho žalmu hovorí, že je modlitbou chorého (hriešneho) človeka, a keďže sme všetci chorí, všetci máme prosieť o Božie milosrdenstvo, prosieť ho neustálym vyznaním a pokáním, ktoré je možné len v tomto pozemskom živote – po smrti nie je možné Boha chváliť, ani prosieť. Šiesty žalm je kajúcnou modlitbou kráľa Dávida, vyznaním potreby Božej pomoci v procese uzdravenia z hriechov, ktoré spáchal a vyjadrením viery, že mu Boh odpustí všetko, čoho sa dopustil.

Obsahová štruktúra 6. žalmu:

1. Nadpis (v. 1).
2. Prosba o prijatie Dávidovej kajúcej modlitby (v. 2–5).
3. Po smrti niet pokánia (v. 6).
4. Dávidovo úprimné vyznanie a pokánie (v. 7–8).
5. Boh vypočul Dávidovu modlitbu (v. 9–10).
6. Hanba hriešnikov (v. 11).

Text 6 žalmu:

1. *Въз конѣцъ, въ прѣснѣхъ ѡ ѡсмѣмъ, ѡмлоумъ дѣдъ, Na koniec, ako pieseň, o ôsmom (dni), žalm Dávidov.*

2. ГДН, ДА НЕ ЁРОСТІЮ ТВОЕЮ ѠБЛЧІШИ МЕНЕ,
НИЖЕ ГНѢБОМЪ ТВОИМЪ НАКАЖЕШИ МЕНЕ. *Hospodine,
neusvedči ma svojou zúrivosťou, ani svojím hnevom
ma nepotrestaj.*

3. Помнѡднѡ ма, гдн, ѡкѡ немоцненъ љемь: нецѣлнѡ
ма, гдн, ѡкѡ сматѡшася кѡрѡтн моѡ, *Zmiluj sa
nado mnou, Hospodine, lebo som nevládný; uzdrav
ma, Hospodine, lebo sa otriasli moje kosti,*

4. н дшѡ моѡ сматѡеѡ сѣлѡ: н ты, гдн,
докѡлѣ; *aj moja duša je veľmi zmätená. A Ty,
Hospodine, dokedy?*

5. Ѡбратнѡсѡ, гдн, нзбѡвен дшѡ моѡ, епнѡ ма
рѡдн млтн твоѡ: *Obrát sa, Hospodine, vyslobod' moju dušu, zachráň ma pre
svoju milosť.*

6. ѡкѡ неѣтъ въ смѣртн помнѡднѡ тебе, во ѡдѣ же ктѡ неповѣрѡсѡ тебе;
Lebo v smrti nik na Teba nespomína, v pekle kto sa Ti vyzná?

7. ѡѡтрдѡнѡеѡ въздыханнѡемъ моѡмъ, нзмѡю на вѣлѡкъ нѡщъ лѡже моѡ,
слѡзѡмн моѡмн порѡею моѡ ѡмѡчѡ. *Vyčerpaj som sa mojimi povzdychmi,
otyjem každú noc moje lôžko, svojimi slzami moju posteľ budem zmáčať.*

8. Сматѡеѡ ѡ ѡроетн ѡко моѡ, ѡбетшѡхъ во вѣхъ вразѣхъ моѡхъ.
*Pomiatlo sa od zúrivosti moje oko, zostarel som uprostred všetkých mojich
nepriateľov.*

9. Ѡстѡпнѡте ѡ мене, вѡн дѣлающнѡ беззакѡннѡе, ѡкѡ ѡѡлѡшѡ гдѡ глѡсъ
плѡча моѡгѡ, *Odstúpte odo mňa všetci, ktorí konáte nepravosť, lebo Hospodin
vypočul hlas môjho náreku,*

10. ѡѡлѡшѡ гдѡ молѡннѡе моѡ, гдѡ молнѡтѡѡ моѡ прѡлѡтѡ. *Hospodin vypočul
moju prosbu, Hospodin prijal moju modlitbu.*

11. Да порѡыдѡтѡсѡ н сматѡтѡсѡ вѡн вразнѡ моѡ, да возвратѡтѡсѡ н
ѡѡстѡыдѡтѡсѡ сѣлѡ вѡкѡрѡѣ. *Nech sa zahanbia a budú zmätení všetci moji
nepriatelia, nech sa vrátia a budú zahanbení veľmi rýchlo.*

Pripravil: **protodiakon Ján Husár**

Použitá literatúra:

АФАНАСИЙ ВЕЛИКИЙ, св.: Творения в четырех томах. Том 4. Москва : Спасо-Преображенский
Валаамский монастырь 1994.

ФЕОДОР ИТ КИРСКИЙ, бл.: Изъяснение псалмов. Москва 2004. ISBN 5-94625-081-7.

ИОАНН ЗЛАТОУСТ, св.: Творения. Том 5. Свято-Успенская Почаевская Лавра 2005.

ВАСИЛИЙ ВЕЛИКИЙ, св.: Беседы на псалмы. Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой
Лавры, 2000.

ПСАЛТИРЬ в святоотеческом изъяснении. Свято-Успенская Почаевская Лавра 1998. ISBN 5-86868-
103-7.

РАЗУМОВСКИЙ, Г.: Объяснение священной Книги псалмов. Москва 2006. ISBN 5-7429-0120-8.

Толковая Псалтирь с подстрочным комментарием и краткой историей. Москва 2006.

ЗИГАБЕН, Е.: Толковая Псалтирь. Ясеново 2000. ISBN 5-7877-0023-6.

Zázraky sv. Spiridona

Istá žena menom Sofrónia mala manžela modloslužobníka. Ona úprimne verila v Christa, ale pociťovala veľký smútok, pretože jej muž bol ďaleko od pravej viery. Prosila sv. Spiridona, aby zachránil jej manžela a priviedol ho ku Christovi.

Tento modloslužobník si vážil Spiridona a často sa s ním rozprával. Jedného dňa prišiel do jeho biskupskej rezidencie, kde mu Spiridon pripravil obed. Keď jedli, Spiridon zrazu povedal jednému služobníkovi: „Počúvaj, dieťa moje, náš pastier zaspal a stratil ovce. Keď sa zobudil, nikde ich nemohol nájsť, hoci všade hľadal. Je veľmi zarmútený, preto poslal človeka, aby nás o tom informoval. Vyslanec pastiera sa v tejto chvíli nachádza pred dverami. Choď a povedz mu, že pastier práve našiel ovce. Nech sa vráti späť k svojej práci“.

Keď to Spiridon hovoril, pomenoval miesto, kde sa zvieratá nachádzali. Zatiaľ, čo sa modloslužobník čudoval, ako Spiridon môže vedieť, čo sa udialo bez toho, aby mu o tom niekto povedal, prišiel vyslanec pastiera, ktorý potvrdil to, čo povedal biskup Spiridon, teda, že ovce sa našli na konkrétnom mieste. Táto obdivuhodná prezieravosť sv. Spiridona spôsobila, že modloslužobník zanechal klam modiel a stal sa kresťanom.

Raz alexandrijský patriarcha zvolal všetkých biskupov svojho patriarchátu, aby sa zhromaždili v Alexandrii a spoločne sa pomodlili. Cieľom tejto spoločnej modlitby bolo, aby zmizli modly.

Zhromaždenie biskupov bolo pôsobivé, ich spoločná modlitba úprimná a jej výsledok obdivuhodný. Boh im dal veľkú silu a modly popadali a rozbili sa. Mnohé sa premenili na prach. Jedna však nepadla. Stála ako prikovaná na svojom mieste, preto sa opäť spoločne modlili, ale bezvýsledne. Modlili sa aj samostatne, ale táto modla zostala na svojom mieste.

Raz v noci mal patriarcha sen, v ktorom sa mu zjavil anjel Hospodinov a povedal mu: „Nebuď smutný preto, že modla zotráva na svojom mieste. Je to Božia vôľa, kým nepríde z Cypru trimifunský biskup Spiridon. Pozvi ho čím skôr“.

Patriarcha okamžite poslal k Spiridonovi loď a list, v ktorom mu vysvetlil, že v každom prípade musí prísť do Alexandrie. Spiridon pozvanie patriarchu prijal. Len čo vystúpil z lode a jeho noha sa dotkla zeme v alexandrijskom prístave a začal sa modliť, modla sa okamžite zrútila. Keď to patriarcha videl, pochopil, že do Alexandrie dorazil sv. Spiridon. V tej chvíli povedal biskupom, kňazom a laikom: „Prišiel Spiridon, preto sa modla zrútila!“

Duchovenstvo i veriaci ľud, naplnení dojatím a posilnení vo viere, vyšli sv. Spiridonovi naproti. Jeho prítomnosť a zázrak v Alexandrii mnohých priviedli ku Christovi.

Raz, v čase žatvy, keď už Spiridon zostal, pokorne s roľníkmi zbieral úrodu na poli. Keď kosákom stíal klasy, cítil, ako mu na hlavu padajú kvapky rosy. Cítil to len Spiridon. Rukou si ich zotrel z hlavy a ukázal ostatným. V tej chvíli mu na hlave vyrástli svetlé a tmavé vlasy. Spiridon pochopil, čo mu Boh týmto znakom chcel povedať i riekol prítomným: „Vedzte, že o chvíľu sa rozdelí moja duša a telo. Môj Hospodin, Christos, oslávi moju smrť veľkou slávou. Nespočetné množstvo ľudí bude oslavovať môj koniec ako radostný deň“. Tieto prorocké slová a mnohé rady povedal sv. Spiridon prítomným a odovzdal svoju čistú dušu Bohu.

Svätý Spiridon bol statočným vyznávačom viery, žiarivou hviezdou svätého života, za čo Christos oslávil jeho meno. Hoci od jeho smrti uplynulo približne šesťnásť storočí, jeho sv. ostatky nepodľahli rozkladu. Sú dodnes neporušené, ohybné, majúce prirodzenú teplotu živého človeka a sú doslova neustálym zázrakom.

Ostatky sv. Spiridona boli v zemi mnoho rokov a pri jeho hrobe sa udialo veľa zázrakov. Keď sa z Božej vôle našli neporušené, ešte dlhý čas sa nachádzali na Cypre (do 7. stor.), i udialo sa pri nich nespočetné množstvo zázrakov. Kvôli bezpečnosti, aby boli uchránené pred barbarmi, boli prenesené do Konštantínopola, kde takisto boli vo veľkej úcte.

Po tragickom páde Konštantínopola, ostatky sv. Spiridona zobrať kňaz Grigorios Polyevktos a preniesol ich do Paramytie a odtiaľ v r. 1456 na ostrov Kerkyra (Korfu). Vďaka Božej vôle prítomnosť jeho sv. ostatkov na Kerkyre sprevádzalo množstvo zázrakov, uskutočnili sa mnohé uzdravenia chorých a sv. Spiridon ochraňoval Kerkyru aj od nákazlivých chorôb a útokov nepriateľov.

СТАВЪ СПИРИДОНЪ ТРИКИФУНТСКІИ

Pripravil: **jerej Dušan N. TOMKO**

Zdroj: <http://novyvklocovcov.webnode.sk/news>

Evanjelium podľa Marka a Lukáša

Evanjelium podľa Marka je výklad samotného Evanjelia, ktorého autorom je sv. apoštol Marek, pôvodným menom Ján. Vo Svätom Písme sa o ňom hovorí na viacerých miestach (Mk 15,39; 1Pt 5,13; a iné). V dome jeho matky sa konala Paschálna večera, kde Isus ustanovil sv. Eucharistiu. Toto Evanjelium možno nazvať Evanjeliom Božieho Syna, Syna človeka. Evanjelium podľa Marka do značnej miery prezrádza temperament Petrovej kázne, jeho bezprostrednosť, realnosť atď.

„Začiatok Evanjelia Isusa Christa, Syna Božieho“ (Mk 1,1).

Autor: **prot. Štefan Pružinský, st.**

Počet strán: 484, Väzba: brožovaná väzba

Jazyk: slovenský jazyk, Vydané: 2011

PRAVOSLÁVNE
BIBLICKÉ
KOMENTÁRE

2

Prot. Štefan Pružinský

EVANJELIUM PODĽA MARKA

Vydala Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku
2011

Evanjelium podľa Lukáša je výklad samotného Evanjelia v dvoch zväzkoch (3/1 a 3/2), ktorého autorom je sv. apoštol Lukáš. Lukáš, pôvodom Grék, bývalý pohan a povoláním lekár, bol blízkym spolupracovníkom apoštola Pavla. Lukáš napísal svoje dielo predovšetkým pre čitateľov, ktorí

pochádzali z pohanstva, snažil sa v celom tomto diele patrične zdôrazniť a zdôvodniť univerzálny charakter spasiteľného diela Christovho. Už na začiatku Evanjelia je uvedený zmysel Spasiteľovho príchodu:

„Hľa tento je ustanovený na pád a na povstanie mnohých v Izraeli a znamenie, ktorému budú odporovať“ (Lk 2,34).

Autor: **prot. Štefan Pružinský, st.**

3/1 Počet strán: 481, Väzba: brožovaná väzba

Jazyk: slovenský jazyk, Vydané: 2005

3/2 Počet strán: 364, Väzba: brožovaná väzba

Jazyk: slovenský jazyk, Vydané: 2006

PRAVOSLÁVNE
BIBLICKÉ
KOMENTÁRE

3/1

Prot. Štefan Pružinský

EVANJELIUM PODĽA LUKÁŠA
/Kapitola 1-12/

Vydala Prešovská univerzita v Prešove
Pravoslávna bohoslovecká fakulta
2005

Milé deti, v tomto čísle Istiny sme si pre Vás pripravili zopár úloh. Veríme, že sa niečo nové naučíte. Úlohy nám zašlite, prosíme, do redakcie Istiny najneskôr do 30. 11. 2015. Vyžrebovaný výherca bude odmenený. Prajeme Vám veľa úspechov!

1. Prepíšte básničku od Ludmily Šandalovej písanými písmenkami:

Fialočka

Fialočko, kvitochku dribnýj

Stričam ťa pri dražki tri dny

Prykrýta ťiňom molodoj dubyný

Pokoru saješ z lisnoj ťišýňý

Ptašok sklav pišňu o tvojej krasoťi

Pčolka sja kupať u svižij pachot'i

Serna sja nad tobov ne raz sklonyla

Lem sja dyvuju jaka's premyla!

A t'ý skromneňko sydyš na kraji ľisa

I dnes lystočký do neba zvertaly sja

Do neba smotrjat' a nigda ne dolov

Virno do soncja pro jasňisť navkolo

Chto tebe obľik, napojiv, umýv?

Či treba tot vopros, či treba rozumý?

Fialočko, kvitochku v poli,

rosneš na radisť po Božej voli...

2. Doplněte slovká

Tropár, hl. 4.:

Roždestvó Tvojé _____ Ďívo,
rádost' _____ vsěj vselénňij: iz Tebé __ vozsjá
Sólnce _____ Christós Bóh náš,
i razrušív _____, dadé blahoslovénije,
i uprazdnív _____, darová nám živót _____.

Slová: právdy, víčnyj, vozvístí, Bohoródice, bo, kl'átvu, smért'

Tropár Roždestva Jána Krstiteľ'a:

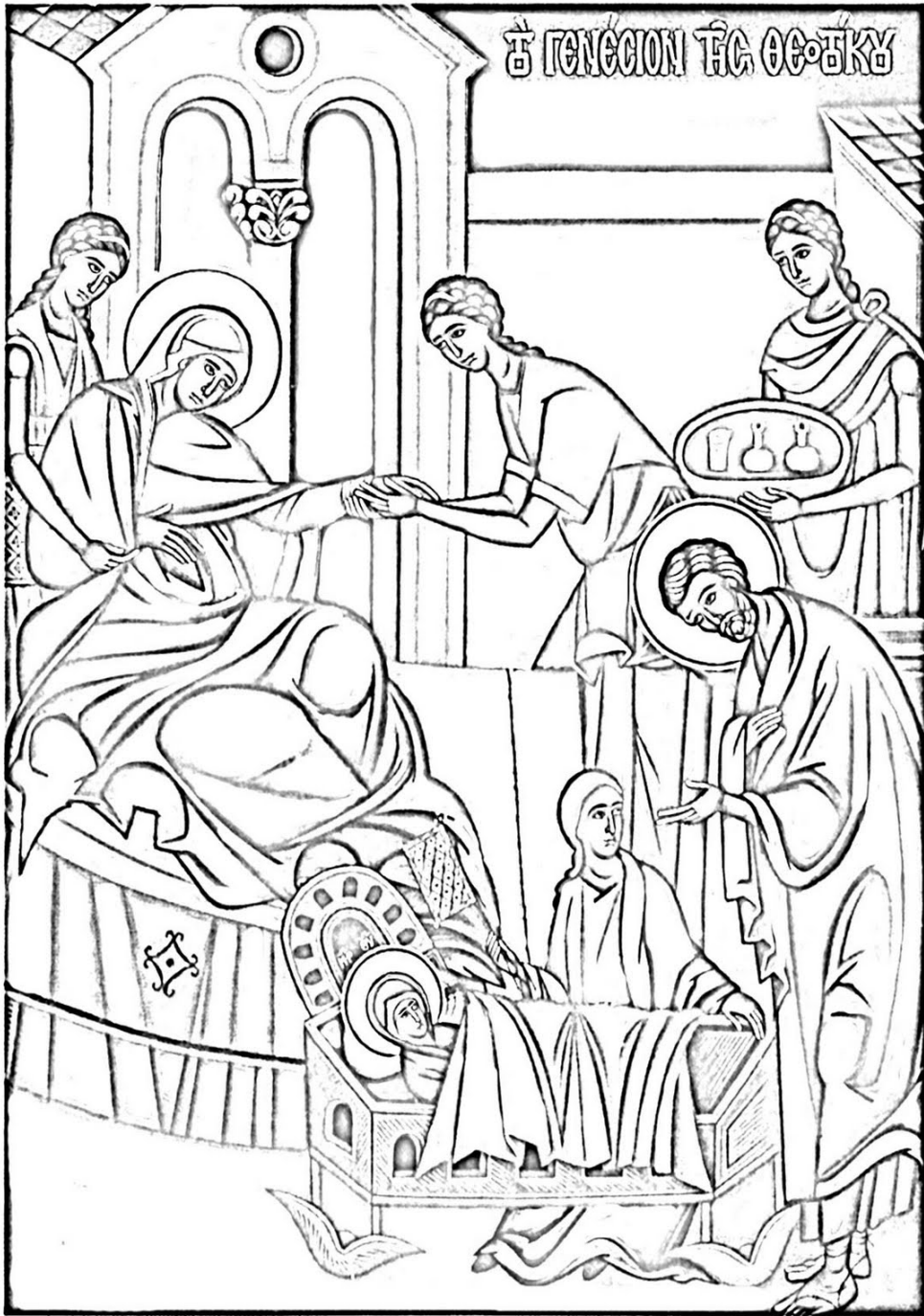
Proróče i _____ prišéstvija Christóva,
_____ voschvalíti t'a nedoumíjem mý,
ľubóviju čtúščiji __: neplódstvo bo _____ i
ótčeje bezhlásije razrišísja,
slávnym i _____ tvojím roždestvóm,
i voploščénije _____ mírovi propovídujetsja.

Slová: t'á , Predtéče, rózďšija, dostójno, Sýna, Bóžija, čestným

3. Vymaľujte obrázok

4. Vymaľujte obrázok

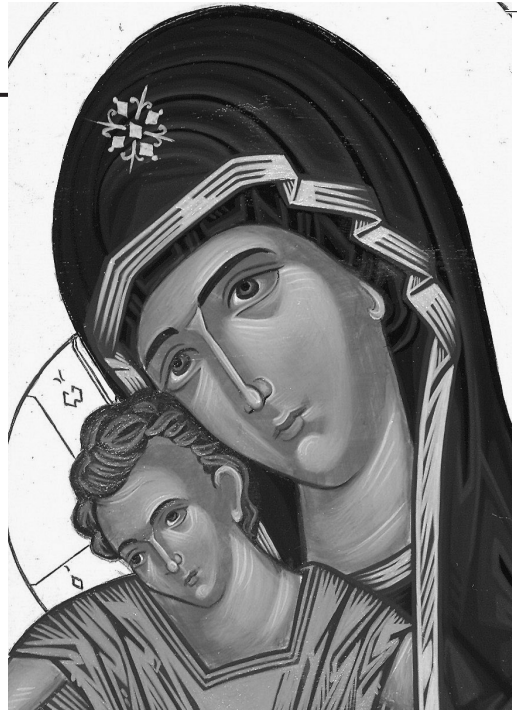

Otázky a odpovede

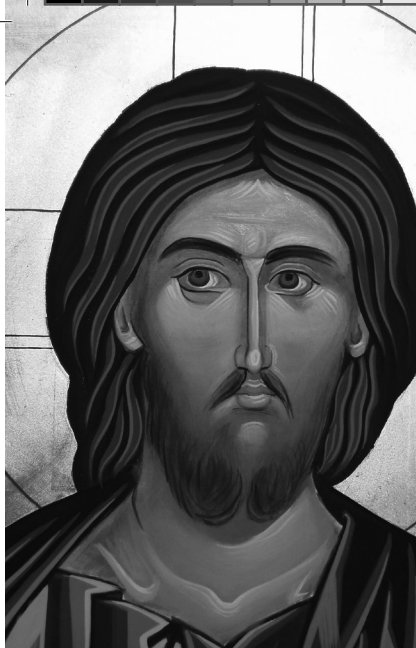
Otázka: „Dobrý deň. Chcela by som sa spýtať, či sa niekde spomína výzor Isusa Christa. Myslím tým, ako vyzeral, či bol vysoký, ako to je zobrazované, alebo o Jeho výzore nie sú žiadne informácie? Ďakujem, Lenka.“

Odpoveď: „Milá Lenka, o vonkajšom výzore Isusa Christa napísal raz článok Mgr. Pavel Tkáč v časopise Odkaz sv. Cyrila a Metoda č. 1. roč. L/2004. Z tohto článku Ti uvediem zopár najdôležitejších myšlienok a svedectiev v skrátenej forme: „Svätí evanjelisti, popisujúci život Isusa Christa, nikde nehovoria o zovňajšku Spasiteľa a nezanechali ani všeobecnú predstavu o jeho tvári... Nedostalo sa k nám Jeho životné zobrazenie. Je známe, že Jeho tvár sa zázračne odrazila na plátne (nie turínskom)... Tí, ktorí

videli Jeho rukou namaľovanú tvár, mali pred Ním hlbokú úctu. Prvé, čo prekvapovalo na ikone, boli oči Spasiteľa. Živé, lesklé, prenikali každého, kto sa približoval k obrazu. Akoby vydávali svetlé lúče. Nech už stojaci stál na akomkoľvek mieste, mal pocit, že sa Spasiteľ díva ne neho akýmsi prívetivým a nežným pohľadom. Vlasy tmavé, takmer čierne padajú zo stredu zo širokého a dosť veľkého čela po oboch stranách tváre. Zakrývajú uši, spájajú sa s bradou. Nos je rovný, trochu dlhý, ale proporcionálny: fúzy takmer zakrývajú vrchnú peru, ale spodná pera je úplne odkrytá, takže je dobre vidieť krásne vykrojené pery. Tento obraz mal v sebe niečo nadprirodzeného. Mnohí maliari a ikonopisci, keď videli tento obraz, svedčili, že v žiadnom prípade nebolo možné dosiahnuť taký efekt, že nie je takých farieb, s ktorými by bolo možné znázorniť farbu svätého obrazu. V r. 944 sa gréckemu cisárovi Konštantínovi Portfigenetovi podarilo preniesť nie rukou namaľovaný obraz z Edesy do Carihradu. Ale v r. 1204 Carihrad bol vyplienený križiakmi. Nie rukou maľovaný obraz bol ukoristený a loď, ktorá niesla tento vzácny poklad, sa potopila v Marmarskom mori. Zdalo sa, že svet stratil jedinečné svedectvo o vonkajšom výzore Spasiteľa. Ale kresťania, ktorí pozorne sledovali každé slovo o Spasiteľovi, uchovali podanie, ako vyzeral Isus Christos. Autoritatívny cirkevný historik Nikefor Kallist, žijúci a píšuci v XIV. storočí, pozorne zbieral a študoval dielo svojich predchodcov, vo svojich Cirkevných dejinách takto opisuje výzor Spasiteľa: „Hľa, zobrazenie Isusa Christa, o ktorom sme sa dozvedeli od starovekých ľudí a ktoré možno urobiť v opise, ktorý je vždy nedokonalý. Jeho tvár sa vyznačovala krásou a výraznosťou.“

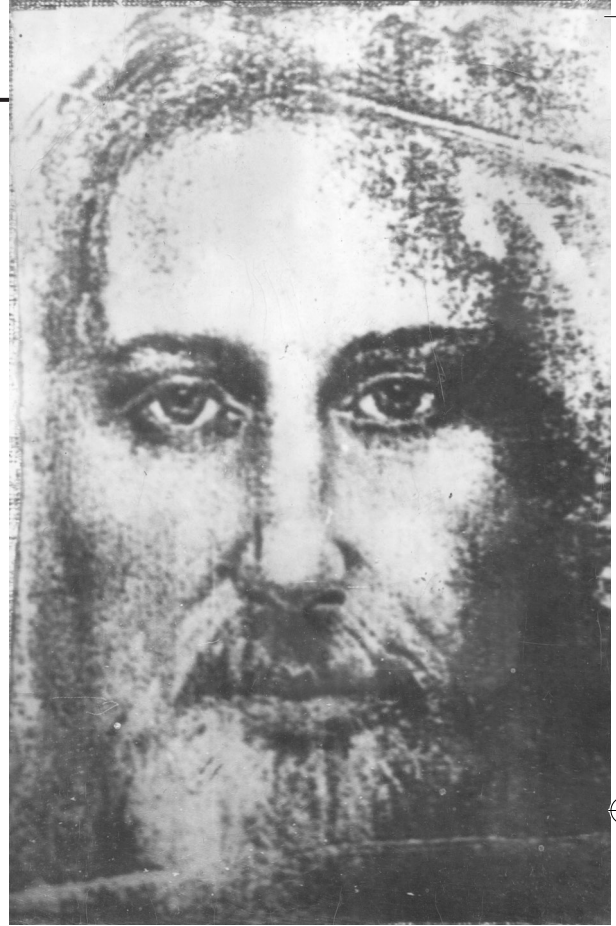

Vlasy rusé, nie veľmi husté a ľahko zvlhnené; obočie čierne, ale nie celkom okrúhle. Počerné a živé oči sú nevysloviteľne príjemné. Nos mal dlhý, bradu rusú a dosť krátku, ale vlasy na hlave mal dlhé. Isus Christos sa nikdy nestrihal, žiadna ruka sa nedotkla Jeho hlavy okrem ruky Jeho Matky a to iba vtedy, keď bol ešte Dieťaťom. Hlavu mal trochu naklonenú a preto Jeho vzrast sa zdal nevysoký. Farba Jeho tváre bola takmer pšeničná, ako keď pšenica začína dozrievať. Jeho tvár nebola okrúhla, ani pretiahnutá. Veľmi sa podobal na svoju Matku, zvlášť dolnou časťou tváre, ktorá bola ľahko rumenná. Jeho vzhľad prezrádzal dôležitosť, múdrosť, krotkosť a milosrdenstvo. Nakoniec sa vo všetkom podobal na božskú a nepoškvrnenú svoju Matku“. Zachovali sa aj iné svedectvá. V liste cisárovi Teofilovi o svätých ikonách, ktoré sa

pripisujú ctihodnému Jánovi Damaskému, teológovi a spisovateľovi z XIII. storočia, sa píše, že Spasiteľ a náš Boh, ktorý sa stal človekom skrze svätú Pannu a Božiu Matku Máriu, „spolu s telom a krvou mal rozumnú dušu, mal telo, a zovňajšok podobný nášmu, veľmi mnohými črtami sa podobal na svoju Matku a mal postavu Adama“. V liste sa hovorí, že cisár Konštantín prikázal zobraziť Isusa Christa tak, ako Ho popisovali starodávni historici: ctihodný, usporiadaný vzhľad, vysoká postava, postava trochu naklonená, obočie zvrátené, nos rovný, vlasy kučeravé, brada čierna, tvár pšeničnej farby - ako u Matky, prsty dlhé, hlas zvučný. Veľmi podobne je opísaný Isus Christos v liste Publia Lentula, ktorý bol vymenovaný za judského prokonzula za panovania kráľa Herodesa. Píše sa v ňom toto: „V súčasnej dobe sa u nás objavil a teraz ešte žije človek veľmi ctihodný, menom Isus Christos. Kriesi mŕtvych a lieči všetky choroby a neduhy. Je vysoký a urastený, jeho pohľad je vážny a výrazný tak, že hľadiac na neho, nemožno ho nemať rád, no súčasne sa ho musíš báť. Vlasy na hlave sú hrozového, vinohradného lesku, po uši bez lesku a hladké, od uší po plecيا padajú svetlými vlnami a pod plecيا. Na hlave sa rozdeľujú na dve strany podľa zvyku nazorejcov. Tvár je hladká a čistá, na tvári niet škvrn. Líca sú pokryté nehustým rumencom, pohľad je ctihodný a príjemný, nos a ústa sú pravidelné. Brada je dosť hustá a tej istej farby ako na hlave, rozdeľuje sa na dve časti. Oči hlboké a veľmi lesklé. Pri karhaní a výčitkách je strašný, v poučeníach je láskavý a milý. Výzor je prekvapujúco príjemný, ale zároveň dôležitý. Nikdy ho nikto nevidel smiať sa, ale videli ho plakať. Jeho vzrast je vysoký, ruky sú dlhé a rovné. Je najkrajší z ľudí“. Nie je nám známe, kto je tento judský prokonzul Lentulius, ktorému sa list pripisuje... Z antickej doby pochádza

zvyk zobrazovať Isusa Christa v dlhom plášti - chitóne, s dlhými vlasmi, s nevelkou rozdelenou bradou. Takto je Spasiteľ zobrazený už na ikone pochádzajúcej z 2. stor., ktorá sa zachovala v rímskych katakombách... Telo Bohočloveka bolo neobyčajne krásne, ako o ňom spieval prorok Dávid: „Zo synov ľudských najkrajší“ (Ž 44,2). Ale táto krása nedávala ľuďom ten dojem, aký obyčajne vyvolávajú krásne tváre a telá. Christovo Telo liečilo všetky utrpenia, telesné i duševné. Akou vlastnosťou bolo preniknuté, takú vlastnosť aj prinášalo. Odovzdávalo obyčajne Božiu milosť všetkým, ktorí sa na Neho dívali a všetkým, ktorí sa Ho dotýkali. Aj mužom i ženám. Je to Božské Telo, o ktorom sám Christos vydal svedectvo: „Kto je moje Telo a pije moju Krv, prebýva vo mne a ja v ňom“ (Jn 6, 54,56). Keď Božské

Telo vstalo z mŕtvych - nehľadiac na všetky ľudské prekážky, preniklo cez jednoliatu, hrubú klenbu jaskyne. Kameň zostal privalený, pečať nedotknutá. Stráž, postavená pri vchode, nevidela ani samotné zmŕtvychvstanie, ani samého Vzkrieseného. Po vzkriesení Božské Telo preniklo cez zatvorené dvere k apoštolom. Nepoznali Ho ani dvaja učeníci, idúci do Emauz. Spoznali Ho až pri lámaní chleba, ale vtedy sa stalo neviditeľným. Všetci apoštoli videli, ako sa toto Telo oddeľuje od zeme a začalo sa vznášať a skoro zmizlo vysoko v nebi, v nedosiahnuteľnej výške.“ Na záver ešte jedna myšlienka zo svätootcovskej literatúry, že vonkajším výzorom Isusa Christa sa nemáme zaoberať príliš veľa a príliš podrobne, aby sme nepadli do prílišnej zvedavosti. Ako to vidno z Evanjelia, máme sa zaoberať najmä Jeho vnútornými vlastnosťami, skutkami a slovami. To, čo naozaj potrebujeme vedieť o zovňajšku Isusa Christa, to nám najlepším spôsobom ukazujú pravoslávne ikony. Tie zobrazujú vonkajší vzhľad Isusa Christa spoločne s Jeho vnútornými vlastnosťami, vďaka čomu sú pre nás zobrazením, učením, povzbudením aj vzorom.“

S láskou v Christu **prot. Štefan Pružinský, ml.**

Úprimnosť

na zamyslenie

Starec Paisij stále zdôrazňoval, že všetko, čo konáme, má hodnotu len vtedy, keď to konáme úprimne. Nabádal nás, aby sme stále zápasili úprimne a nie kvôli sebeckým cieľom. Taktiež chcel, aby aj naša viera v Christa sa opierala o úprimnosť. Hovoril:

Ten, kto kvôli tomu, aby uveril a zamiloval si Boha, vyžaduje zázraky, nemá sebaistotu. Boh, keby chcel, môže v priebehu niekoľkých sekúnd jednou nadprirodzenou udalosťou (nejakým zázrakom, ktorý by videl celý svet) spôsobiť, aby všetci uverili. Avšak nerobí to, lebo do určitej miery by ho obmedzoval slobodný výber človeka a človek by uveril v Boha nie úprimne a kvôli Jeho nadmernej добрote, ale kvôli Jeho nadprirodzenej moci.

Ale pre Boha má hodnotu a „počíta sa,“ ak si človek zamiluje Boha len preto, že je dobrý.

Náš Christos sa z lásky k nám stal človekom, bol vysmiaty, oplŕúvaný, zbitý, zhanobený, ukrižovaný a preliť svoju krv. Všetkým tým jasne ukazuje, že On je skutočná láska. A keďže „Boh je láska“ (1Jn 4, 8), už len kvôli tomu by sme Ho mali milovať a veriť. Mu, že je naším Bohom, pretože okrem Neho „sme nevideli nikoho dobrého.“

Ak niekto, hoci vidí celú obeť nášho Christa a Jeho lásku, neverí, že je naším Bohom, a aby uveril, vyžaduje zázraky, ten nikdy nebude správne milovať ani veriť.

Starec Paisij mi vyrozprával udalosť, ktorá sa udiala v jeho detstve:

Keď som bol mladý a moja duša ešte nebola skazená, veľmi som miloval Christa a s krížom v ruke som sám šiel lesom naplnený radosťou, spieval som, modlil som sa a chcel som sa stať mníchom

Avšak moji rodičia mi hovorili, že najprv mi musí narásť brada a potom môžem odísť. A keďže som bol malý, smiali sa zo mňa, že keď sa tak ponáhl'am, musím si stále česať líca hrebeňom, aby mi rýchlo narástla brada. Ja, vtedy ešte jednoduchý, som tomu uveril a úplne som si zodrel líca!

V lese som stretol istého mladíka z tej istej dediny, z ktorej som pochádzal aj ja. Ja som držal v ruke kríž a on, keď ma zbadal, opýtal sa:

Čo je to?

A ja som mu odpovedal:

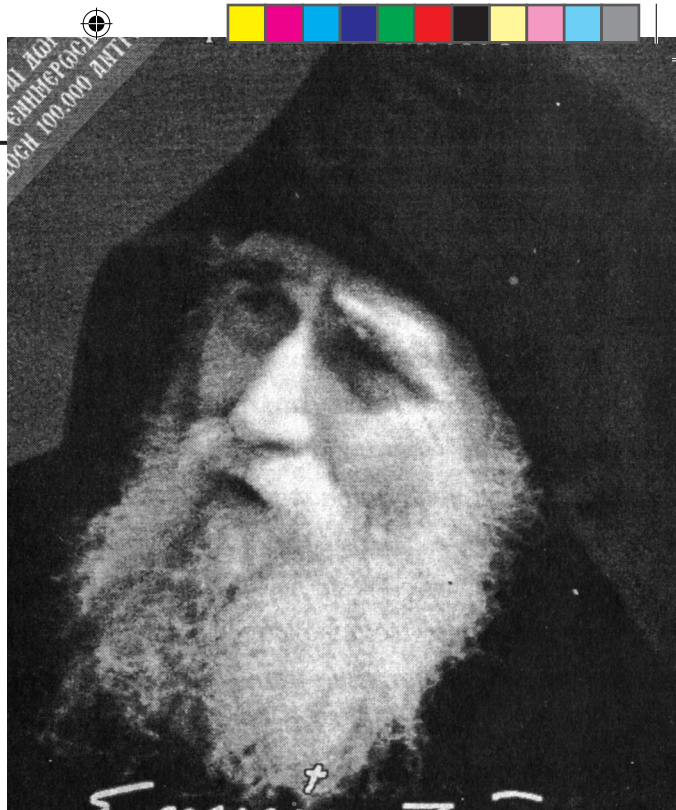
Križ nášho Christa.

On, keďže nemal dobré myšlienky mi riekol:

Arsénij (toto bolo moje svetské meno), si hlúpy! Never tomu. Neexistuje Boh. Toto a všetko ostatné, čo sa týka náboženstva, je výplodom a výmyslov kňazov. My pochádzame z opice. Aj Christos bol jednoduchým človekom.

Toto mi povedal a odišiel. Moju, vtedy nevinnú dušu, táto zlá myšlienka mladíka hlboko ovplyvnila a naplnila čiernymi mračnami.

Tam v lese, úplne sám, som bol ničený myšlienkami. Možno, hovorila mi jedna, neexistuje Boh a ja zbytočne verím, alebo možno je to inak... Vyvedený z miery, zúfalý a strašne zarmútený som žiadal, aby mi Christos, ak existuje, niečo ukázal, aby som uveril, avšak nič sa nedialo.

Znechutený z celej tejto situácie som si ľahol na zem, aby som si oddýchol. V tej chvíli vošla do mojej, vtedy nevinnej duše dobrá a úprimná myšlienka a pošepkala mi:

„Počkaj! Christos, ktorý prišiel na zem, nebol najlepší a najdobrosrdečnejší zo všetkých ľudí? Nikdy nikto

nevidel ani nenašiel na ňom nič zlé. Tak teda, či je Boh alebo nie je, mňa to nezaujíma. Ja na základe toho, že je najlepší, ktorý prišiel na zem, a pretože nepoznám nikoho lepšieho ako je On, budem sa snažiť, nakoľko môžem, podobať sa Mu a budem úplne poslušný voči všetkému, čo mi hovorí Evanjelium. Dokonca, ak to bude potrebné, kvôli toľkej Jeho добрote položím za Neho aj svoj život!“

V tom okamihu zmizli všetky moje zlé myšlienky a moja duša bola naplnená nekonečnou radosťou, lebo moc úprimnej myšlienky zničila všetky moje pochybnosti. A keď som takto uveril a rozhodol sa zamilovať si Christa nakoľko môžem, len a len z úprimnosti, v tej chvíli nasledoval aj jeden zázrak z neba, ktorý spečatil to, čo mi poradila dobrá myšlienka. A vtedy som si pomyslel: „Nech príde, kto chce, aby mi povedal, že neexistuje Boh!“

Keďže mi nestačilo len rozprávanie starca Paisija o úprimnej myšlienke, ktorú dostal, zvedavo som sa ho opýtal, aký zázrak videl v tom okamihu v lese.

Starec sa dostal do ťažkej situácie a povedal mi, že to nemôže prezradiť. Týmto mi ukázal, že ani ja nemám vyhľadávať zázraky, ale má mi postačiť úprimnosť, pretože ona je kľúčom, ktorý otvára dvere k blahu.

Neskôr mi však starec povedal, že vtedy videl Spasiteľa.

Pripravila: **Zuzana Sadilková**

Zdroj: Jeromonach Christodoulos Svätohorský, Starec Paisij, Prešov 1999.

Vo Sv. Písme sa hovorí: „Verný priateľ sa nedá ničím nahradiť, jeho hodnota sa nedá ničím vyvážiť. Verný priateľ je oživujúci liek, nájdú ho tí, čo majú bázeň pred Pánom. Kto má bázeň pred Pánom, pestuje úprimné priateľstvo, lebo voči priateľovi sa správa ako k sebe.“ (Sir 6, 15-17)

Človek od prirodzenosti cíti potrebu milovať a byť milovaný. Túži po priateľstve a cíti sa dobre, ak ho jeho priatelia a blízki ľudia naozaj milujú. Zväzok priateľstva je od nepamäti chápaný ako posvätný a pre život veľmi dôležitý. Pri priateľoch si je možné oddýchnuť, zveriť svoje trápenia, odkryť tajomstvá srdca a nájsť útechu a posilu vo všetkých problematických životných situáciách. Priateľská láska, vernosť a nezištná pomoc v núdzi sú naozaj účinné „lieky“ v živote, ktorý človeku prináša najrôznejšie ťažkosti a problémy. Preto všetci prahne po láske druhých a tešíme sa z nej. Ale ak zistíme, že láska našich priateľov bola falošná, vypočítavá a nestála, vtedy akoby nás zavalil veľký kameň. Sme sklamaní, cítime prázdnotu, máme akoby zlomené duchovné krídla. Zradené priateľstvo predstavuje jednu z najťažších životných skúšok. Je to neunesiteľný kríž, hlboká rana či otrávený šíp vrazený hlboko do srdca.

Metropolita Jeleverij hovorí, že kresťanská láska, dobro, milosrdenstvo sú samé osebe svetlom, pravdou a blahom. Kto je preniknutý Christovou láskou, je už sám v sebe šťastný a spokojný vo svojom srdci. Kresťan má byť podobný Bohu, ktorý svoju lásku a milosť poskytuje všetkým bez rozdielu. Veď Jeho slnko si nevyberá a svieti všetkým, dobrým aj zlým. Jeho dážď – dážď Hospodínov rovnako zavlažuje polia a lúky tak spravodlivých, ako aj nespravodlivých... A taký má byť každý kresťan – milosrdný a dobrosrdečný, aby sa okolo neho šírilo svetlo a teplo, ktoré pociťujú všetci v jeho okolí.

O láske hovorí aj starec Siluan Atoský: „Láska nezávisí od času a vždy má silu. Ten, kto poznal dobrotu Božej lásky, keď je duša zohriata blahodaťou a ľúbi Boha i svojho brata, ten čiastočne vie, že „Kráľovstvo Božie je v nás“ (Lk 17, 21). Najväčším a najhlbším priateľstvom je pre nás, kresťanov, priateľstvo s Isusom Christom. On sám povedal, že sme Jeho priatelia. Ako verný priateľ sa za nás obetoval: „Nikto nemá väčšej lásky ako ten, čo svoj život kladie za svojich priateľov. Vy ste moji priatelia, ak robíte, čo vám prikazujem“ (Jn 15, 13-14). Sme povolání, aby sme toto priateľstvo prehlbovali a cenili si ho nadovšetko iné. Jemu môžeme zveriť celé svoje srdce. K Christovi majú smerovať všetky naše nádeje a k Nemu sa máme utiekať s problémami a ťažkosťami. Nikdy nás neodmietne, vždy bude mať čas. Na druhej strane máme aj my svätú úlohu starať sa o priateľstvá a svojich priateľov zahŕňať úprimnosťou a láskou.

Budujme sa navzájom slovom aj skutkom. Predovšetkým by sme nemali hovoriť slová, ktoré ubližujú a pohoršujú. „Nech z vašich úst nevyjde nijaké zlé slovo, ale iba dobré, na budovanie, kde treba, aby počúvajúcim prinášalo požehnanie“ (Ef 4, 29). Slovo má silu budovať spoločenstvo, ale ho aj ničiť.

Ak naozaj cítime zákon lásky k Bohu a ku svojim blížnym, iste dokážeme za každým potešiť druhých a povzbudiť ich. Nesmieme byť ale sebeckí, pretože sebecstvo lásku zabíja. K tomu je nám vzorom predovšetkým samotný Isus Christos, ktorý „nehľadal, čo by sa páčilo Jemu samému“ (Rm 15, 3), ale všetko trpezlivo znášal pre dobro ľudského rodu. Ak prekonáme náchylnosť k sebecstvu, spoznáme veľkú duchovnú radosť práve vo službe druhým. Budeme pomáhať a povzbudzovať, utierať slzy a spoločne znovu objavovať vznešenosť dnes zanedbávaných cností, akými sú napríklad trpezlivosť, pokora, obetavosť, úprimnosť. Budeme spoločne stavať krehké hradby duchovného mesta, biblického „Horného Jeruzalema“, ktoré sa ľahko rozpadávajú v ovzduší nezájmu, pretvárkou a povrchnosti.

Vážme si ozajstné priateľstvo, neriadme sa jeho výhodami a prospešnosťou, ale merajme jeho hĺbku. V priateľstve budme úprimní a plní ušľachtilých citov a lásky. Snažme sa, aby sme nikdy nezranili srdce tých, s ktorými nás spája posvätné puto priateľstva. Čím viac sa budeme k ľuďom približovať láskou, tým viac sa budeme približovať k Bohu, prameňu všetkého dobra a šťastia, svetla a každého blaha. A aj naše srdce až vtedy pocíti skutočnú, pravú radosť, ktorú je vôbec možné získať na tejto Zemi. Podľa Christovho meradla to, čo dáva človeku hodnotu, nie je získavanie bohatstva a potlačenie chudoby, ale láska, obrat k Božiemu zákonu. Lebo toto sa nestratí, keď bude mŕtve telo položené do hrobu, ale pretrváva aj za hrobom.

Spracovala: **Lenka Havajová**

Zoznam použitej literatúry:

Archimandrita Sofronij (Sacharov), 2005. Ctihodný Siluan Atoský. Prešov: Misijné spoločenstvo svätého veľkomyšľovníka Juraja Vít'aza. ISBN 80-969360-5-0

Arcibiskup Kryštof, 2003. Vím, komu jsem uvěřil. Vilemov: Pravoslavná akademie

BIBLIA, 2012. Slovenský ekumenický preklad. Banská Bystrica: Slovenská biblická spoločnosť. ISBN 978-80-85486-62-9

Metropolitana Jelevferij, 1951. Na Boží Nivě. Praha: Exarchální rada pravoslavné církve v Československu. 53771/III/1-30101-112-18

ZOZUEAK, J., 2003. Nikolaj Velimirovič, Nový Zlatoústy. Prešov. [online]

Dostupné na internete: <http://www.pravoslavnekrestanstvo.sk/svati-a-starci-reci/hodnota-cloveka/>

Poučenia kresťana

O svätom krste

„Kto bude veriť a pokrstí sa, bude spasený“ (Mk 16, 16). Tieto slová povedal náš Spasiteľ Hospodin pre našu posilu a útechu. Čo môže byť povzbudzujúcejšie pre našu vernú pokrstenú dušu ako tieto slová, ktoré jej sľubujú večnú spásu? Veríme Evanjeliu a v osvietenie, ale pozrime sa na silu svätého krstu a uvidíme, akí sme boli do krstu a akými sme sa stali po krste a na základe toho dostaneme živé potešenie. Skrze svätý krst sme sa zbavili všetkých bied a dostali sme skutočné blaženstvo Božej blahodate. Do krstu sme boli ďaleko od Boha, ale cez krst sme sa k Nemu priblížili. Do krstu sme boli vrahmi Božimi, ale pokrstiac sa, sme sa zmierili s Bohom a Boh s nami. Do krstu sme boli deťmi Božieho hnevu a po krste sa nám otvorili nádoby Božej milosti. Do krstu sme boli deťmi tmy a deťmi diabla. Po krste sme deťmi svetla, sme Božie deti. Do krstu sme boli mrzké deti hriechu, ale po krste sme sa osvietili a ospravedlnili. Do krstu boli pre nás zatvorené dvere do večného života v Kráľovstve nebeskom, ale krstom sa nám otvorili a vchádzame do nich bez povolenia, chránení blahodaťou svätého krstu.

Tieto a ďalšie Božie dobrodenia dostávame cez svätý krst hneď a bez akýchkoľvek našich zásluh od Jeho ľudomilnosti. Čo si môže zaslúžiť zahubený? Sláva blaženosti Božej, sláva Jeho ľudomilnosti, sláva Jeho milosrdenstvu, sláva Jeho štedrosti. „Nech je meno Jeho blahoslavené od teraz až naveky“ (Ž 112, 2). Túto Jeho najväčšiu milosť nám priniesol jednorodný Boží Syn, Isus Christos, náš Spasiteľ, svojou drahocennou krvou a smrťou. Spomeňme si na svätý krst a pozrime sa, či žijeme dôstojne, ako nám káže, aby nám nebol sudcom na strašnom súde, kde sa súdi každé slovo, každý skutok a každá zlá myšlienka.

O našich sľuboch, ktoré dávame pri krste

Svätý krst sú dvere, ktorými vchádzame do svätej Cirkvi, stávame sa blízkymi Bohu, spolubývajúcimi svätých. Pred krstom sľubujeme a zriekame sa Satana a všetkých jeho zlých skutkov. Satan je ľstivý a zlý duch. Bol stvorený dobrým Bohom, ale s tými, ktorí zmýšľali rovnako ako on, odstúpili od Neho, a tak sa svetlo stalo tmou, dobro zlom a zavládla ľstivosť. Skutky diabla sú modloslužba, pýcha, lesť, prefíkanosť, lož, závisť, chytráčenie, zloba, krádeže, cudzoložstvo, nečistota, ohováranie, hanobenie a každý iný hriech. Satan je vynálezcom hriechu. Práve on voviedol do hriechu našich prarodičov v raji a odvedol ich od Boha. Tohto zlého ducha a všetkých jeho skutkov sa zriekame pred svätým krstom. Zriekame sa všetkej márnosti sveta, pýchy, rozkoše tohto sveta, aby sa nám dostalo povolenie a obnovenie vo večnom živote. Sľubujeme Christovi, Božiemu Synovi, s Otcom a Svätým Duchom, že budeme slúžiť pravdou a vierou a budeme Ho nasledovať. A tak sa uzatvára zmluva medzi Bohom a nami. Zriekajúc sa Satana sľubujeme slúžiť Bohu, sľubujeme, že Mu budeme verní. Boh nás prijíma do svojej veľkej milosti a sľubuje nám večný život v Kráľovstve.

Tých, ktorí sú poškvrnení hriechom, umýva v kúpeli krstu, osvecuje a ospravedlňuje nás. Preto každého pokrsteného pozdravuje kňaz slovami: „Umyli sme sa, osvietili sme sa a ospravedlnili sme sa“ (1 Kor 6, 11).

Pripomeňme si naše sľuby a pozrime sa, či ich dodržiavame. Klamať Bohu je strašné a luhať je veľmi nebezpečné. Pozri sa preto, či si sa nevrátil k Satanovi, či si sa nezriekol Christa a či si Ho neopustil? Pozri sa, na strane koho sa nachádzaš – na Satanovej či Christovej? Kto spĺňa čiu vôľu, tomu aj slúži a tomu aj patrí. Christa sa zrieka nielen ten, kto sa zriekol Jeho svätého mena a nevyznáva Syna Božieho a Spasiteľa svojho, ale aj ten, kto bez svedomia a bez strachu porušuje Jeho sväté prikázania. To je apoštolské učenie. Apoštol hovorí: „Oni hovoria, že poznajú Boha, ale skutkami sa zriekajú“ (Tit 1, 16). Nielen ústami, ale aj skutkami sa ľudia zriekajú Boha. Kto je nemravný a smilní, ten sa zrieka Boha. Keď sa niekto hnevá na blížneho a myslí na to, ako by mu uškodil, ten odstúpil od Christa. Kto kradne a zdieľa svojho blížneho, ten odstúpil od Christa. Kto podvádza a navádza na zlo iných, ten už nie je s Christom. Vo všetkých týchto zlých skutkoch sa človek podriaďuje vrahovi spasenia. Tak je to aj so sľubmi, ktoré sme sľúbili Bohu a ktoré sme nedodrжали a Bohu sme klamali.

Pozri sa na svoj život a na svoje svedomie, na čiej si strane? Na Christovej alebo na strane Jeho protivníka: Si na strane dobrej či zlej? Budeš spasený, alebo zahynieš? Kto nie je s Christom, ten je Christov nepriateľ. Sám Christos hovoril: „Kto nie je so mnou, ten je proti mne“ (Mt 12, 30). Chráň sa a buď s Christom tu, na Zemi, ako si sľúbil pri krste. Keď budeš s Christom tu, budeš s Ním aj v budúcom veku, ako nám to sľúbil: „Kde som ja, tam bude aj môj sluha“ (Jn 12, 26). Slúž Mu tu, na Zemi, ako svojmu Bohu a Kráľovi a v súdny deň ťa uzná za svojho sluhu a pripojí ťa k svojim verným služobníkom a otvorí ti dvere večnej blaženosti a radosti.

Poučenia vladyku Tichona, biskupa voronežského a jeleckého.

Preložila: **Elena Tišková**

9/2015

Kristus - vítěz nad podsvětím

*Téma
sestoupení
do pekel
ve východo-
křesťanské
tradici*

Bol to Boh, ktorý dal manželstvu špeciálny význam a dôležitosť.

Aby bola láska medzi mužom a ženou takou dokonalou, ako ju Boh stvoril, musí byť jedinečná, nezničiteľná, nekonečná a svätá. Tajina manželstva dáva mužovi a žene možnosť, aby sa stali jednou dušou a jedným telom, ako to nedokáže poskytnúť sama osebe žiadna ľudská láska. Kresťanským sobášom je manželstvu daná sila Svätého Ducha, aby to, čo bolo začaté na Zemi, smrť nerozdelila a aby v tej najdokonalejšej forme existovalo ďalej v Kráľovstve nebeskom.

Christos je potrebný vo všetkých aspektoch ľudského života a pretože kresťan je pevne presvedčený, že nič by sa nemalo a nemôže robiť bez Christa, Jeho prítomnosti a moci v Cirkvi prostredníctvom Svätého Ducha, dvaja kresťania nemôžu začať spoločne žiť a zdieľať svoj život v duchovnej, fyzickej, intelektuálnej, sociálnej a ekonomickej jednote bez toho, aby bola táto jednota najprv prenesená do večnosti nebeského Kráľovstva cirkevnou tajinou manželstva.

Stáročia neexistoval žiaden špeciálny sobášny obrad. Dvaja kresťania opačného pohlavia si vyjadrili v chráme lásku, ich zväzok bol požehnaný Bohom a spečatený svätou Eucharistiou, týmto oficiálnym cirkevným uznaním a začlenením do Christovho Tela sa manželstvo stalo kresťanským.

V pravoslávnej tajine manželstva sa nenachádzajú právne formality, neobsahuje žiadne sľuby alebo prísahy. Muž a žena vyznávajú svoju vieru a lásku k Bohu, vchádzajú do chrámu v sprievode, kňaz sa nad nimi modlí, požehnáva ich, počúvajú Božie Slovo. Sú korunovaní korunami Božej slávy, aby boli na tomto svete Božími deťmi, mučeníkmi a následne dedičmi večného života.

Tajina manželstva je umožnená tým, ktorí sú pokrstení a sú oprávnení prijímať svätú Eucharistiu. Pravoslávny kresťan, ktorý vstúpi do manželstva s nepravoslávnym kresťanom, potrebuje modlitby a požehnanie Cirkvi. Obaja partneri sa snažia svojím úsilím a modlitbou dospieť k jednote v Christovi, bez akéhokoľvek nátlaku alebo snahy jedného partnera o nadvládu nad druhým.

Ludským prejavom manželstva je plodenie detí a starostlivosť o nich v láskyplnej rodine, vtedy dochádza k prirodzenému naplneniu lásky muža a ženy v Christovi. Neznamená to, že bezdetné páry nie sú schopné viesť plnohodnotný kresťanský život. Za nekresťanské sa považuje rozhodnutie páru nezakladať si rodinu z dôvodu osobného pohodlia, túžby po luxuse a slobode, strachu zo zodpovednosti a pod. Takéto konanie nie je v súlade s biblickým a morálnym učením Pravoslávnej cirkvi o láske, manželstve a zmysle života.

Spracovala: **Radka Baková**

Zdroj: HOPKO, Thomas, Základy Pravoslávnej viery II., Bohoslužby, Prešov, 2012, s. 34 - 36.

Ladomirová 2015

JEROMNÍCH CHRISTODOULOS
SVÄTOHORSKÝ

STAREC PAISIJ

